

TİCARİ BAL YEMİŞİ / HONEYBERRY / HASKAP YETİŞTİRİCİLİĞİ

Hakkında ilk yazımızı yazmamızın üzerinden neredeyse dört yıl geçmiş olan bu meyve, bu zaman zarfında hiç tanınmayan bir meyveden çok daha bilinen bir meyve haline geldi. Burada ilk yazımızdaki genel bilgileri tekrarlamak yerine edindiğimiz tecrübelerimizi paylaşacağız.

Nerelerde yetişir?

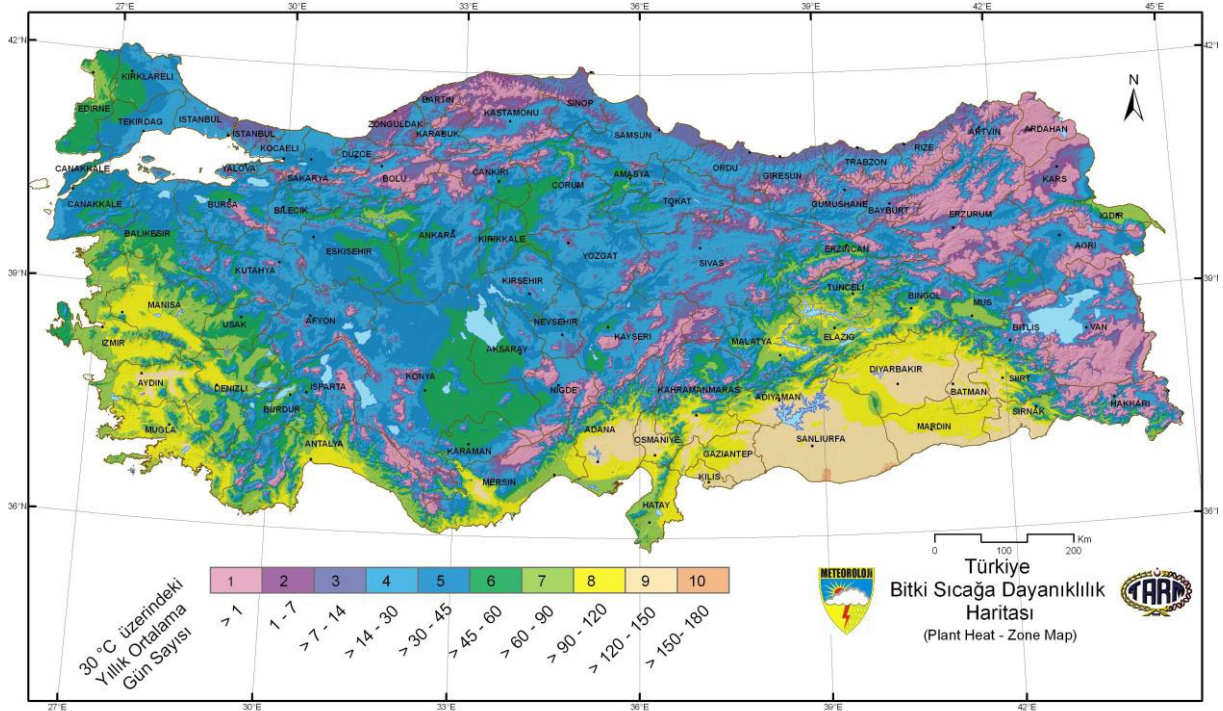
Bal yemişi güçlü ve aşırı soğuklara dirençli bir bitki olmasına rağmen iki konuda hassasiyet göstermektedir; kuraklık ve aşırı sıcaklar. Sapanca'daki tecrübemiz erkenci çeşitler olan Amur, Amphora ve Siniczka'nın 15 Nisan itibarıyla olgunlaşmaya başladığı ve bunları 2-3 gün arayla Nimfa, Altaj, Leningradsky Velikan ve Morena çeşitlerinin takip ettiği ve son olarak da Jugana, Duet, Honeybee, Czelebinka, [Borealis](#), [Vostorg](#) ve [Aurora](#) çeşitlerinin olgunlaşmasıyla Mayıs ayı sonlarına kadar hasat edilebildiği şeklindedir. Esflora olarak çeşitlerimiz arasına en son kattığımız [Boreal Beauty](#) ve [Boreal Beast](#) ile Sapanca'daki hasat sezonunu Haziran ortalarına kadar uzatabileceğimizi öngörüyoruz.

Lonicera caerulea Boreal Beauty®

Sapanca'nın rakımı 40 metredir ve nemli bir bölgedir. Doğal neme ilave olarak saksıdaki bitkiler her gün sulanmaktadır. Sıcak bir bölgede olmamızdan dolayı bitkileri öğleden sonraları yarı gölge olacak bir ortamda tuttuk ve hiçbir sorun yaşamadık. Daha önceki yıllardan tecrübemiz ise erkenci çeşitlerin meyve verdikten ve sıcaklıklar artıktan sonra (Temmuz ve Ağustos) yapraklarında sonbahar gelmişçesine sararma ve dökülme görülmesi şeklindedir. Bu durum diğer ülkelerde de yaşanan normal bir durumdur. Öğleden sonra yarı gölge olacak bir ortam sağlayarak bu sorunu ortadan kaldırdık. Rusların bu konuya yaklaşımı 1 hafta aralıksız 30 derece üzeri sıcaklığa maruz kaldığında bitkinin duraklamaya geçtiği yönünde ve biz de aşırı sıcaklardan korumadığımız bitkilerde bunu gözlemledik.

Yukarıdaki bilgiler ışığında bitkinin bölgenizde sorun yaşayıp yaşamayacağına kendiniz deneyerek karar vermelisiniz. Ancak, Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün hazırlamış olduğu [Türkiye Bitki Sıcağa Dayanıklılık Haritası](#) işinizi çok kolaylaştıracaktır. Eğer bulunduğunuz yer Bölge 1 ve Bölge 5 arasında ve sulama sorununuz yoksa ticari yetiştiricilik yapılabilir bir yerdesiniz demektir. Bölge 6 ve Bölge 7'de yazın kısmi gölgeleme yapılarak ve sulama yapmak kaydı ile yetiştiricilik yapılabilir. Bölge 8 ve yukarısında ticari olarak yetiştirilmesi çok zor görünmektedir.

Türkiye Bitki Sıcağa Dayanıklılık Haritası

Tadı nasıl?

Öncelikle meyvenin adı ile konuya başlayalım; bal yemişi terimi doğrudan honeyberry kelimesinin Türkçe karşılığıdır. Haskap ise meyvenin Japonya'daki adıdır. Honeyberry kelimesi ise hanımeli bitkisinin İngilizcesi olan honeysuckle teriminden gelmektedir ve honey (bal) kelimesi ile ilintili değildir. Normal şartlarda bitkiye “mavi yemişli hanımeli” ve meyvesine de “hanımeli maviyemişi” gibi adlar verilmelidir. Çünkü bitki hanımeli ailesindedir.

Bal yemişinin tadı adındaki bal kelimesi sizi yanıltmasın bal gibi tatlı değildir. Birebir şu meyveye benziyor diyebileceğimiz meyve yok ama maviyemiş-ahududu-siyah frenk üzümü karışımı tatlı mayhoş bir tadı olduğu hususunda yaygın kanaat oluşmuştur ve biz de buna katılıyoruz.

Ticari potansiyeli nedir?

Dünya genelinde son on yılda sıra dışı meyveler ve üzüksü meyvelere ilgi artmıştır. Bu eğilim kendini en iyi maviyemişte göstermiş ve hem talep hem de üretimi Türkiye dahil çok artmıştır. Önümüzdeki yıllarda ülkemizde maviyemiş üretimi ve tüketiminin daha da artacağını düşünüyoruz.

Maviyemişe benzer yapıda, diğer birçok üzüksü meyvenin aksine yedikçe insanın iştahını açan ve daha da çok yeme hissi uyandıran bal yemişi en erkenci maviyemişten 40-45 gün önce olgunlaşarak mevcut maviyemiş müşteri potansiyeline doğrudan hitap edebilir. Dolayısıyla, halihazırda maviyemiş üretimi yapan üreticiler için sezonlarını öne çekerek uzatma şansı verir.

Maviyemişin aksine çok çeşitli topraklarda yetişebildiğinden, maviyemiş yetiştiriciliği için uygun olmayan ve genelde soğuk olduğundan meyve yetiştiriciliğinin zor yapıldığı yerlerde de kolaylıkla yetiştirilebilir.

Bal yemişi, aynı maviyemişte olduğu gibi, hem taze ürün pazarına hem de endüstriye sunulabilir. Aynı maviyemişte olduğu gibi reçel/marmelat yapılabilir, dondurulabilir, kurutulabilir, müthiş renk ve tadıyla meyve suyu ve dondurma/pasta sektörlerinde kullanılabilir. Çok yakında ithal ürünleri market raflarında görmeye başlayacağımızı düşünüyoruz.

Türkiye'nin yaklaşık yarısında sorunsuz yetiştirilebilecek bu değerli meyveyi yetiştirmek isteyen üreticilere, Esflora olarak Sapanca'da danışmanlık, planlama ve fidan tedariki konularında çözümler üretebiliriz. Bu yazıda sorularınıza cevap bulamadığınız konular olursa bizimle temasa geçebilirsiniz.

Son olarak, ilk yazımızda belirttiğimiz bir konuyu önemine binaen yine yazmak istiyoruz: Ülkemizdeki farklı iklim koşullarından dolayı çok daha kaliteli meyve veren, sıcak ve kuraklığa daha dayanıklı ve daha verimli çeşitler elde edilebileceğini düşünüyoruz. Diğer meyve çeşitlerine göre erken tohum ve erken ürün veren bal yemişi için ıslah süresi çok daha kısadır. İdealist akademisyenlerimizi bu konuda çalışma yapmaya davet ediyoruz.